

KUPNJA PO POSTUPKU JAVNE NABAVE

Ognjenčić, Ivana

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:145:729156>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-27**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Diplomski studij *Marketing*

Ivana Ognjenčić

Kupnja po postupku javne nabave

Diplomski rad

Osijek, 2021.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Diplomski studij *Marketing*

Ivana Ognjenčić

KUPNJA PO POSTUPKU JAVNE NABAVE

Diplomski rad

Kolegij: Ponašanje potrošača

JMBAG: 0010217644

e-mail: iognjencic@efos.hr

Mentor: prof.dr.sc. Drago Ružić

Osijek, 2021.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics in Osijek
Graduate Study Marketing

Ivana Ognjenčić

Purchase according to the public procurement

Graduate paper

Osijek, 2021.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Ivana Ognjenčić

JMBAG: 0010217644

OIB: 08844888614

e-mail za kontakt: iognjencic@efos.hr

Naziv studija: Diplomski studij, Marketing

Naslov rada: *Kupnja po postupku javne nabave*

Mentor/mentorica diplomskog rada: prof.dr.sc. Drago Ružić

U Osijeku, no. rujna 2021. godine

Potpis Ognjenčić Ivana

Kupnja po postupku javne nabave

SAŽETAK

Predmet diplomskog rada je kupnja po postupku javne nabave. Ideja je upoznati čitatelje s ključnim definicijama, počevši od nabave općenito zbog boljeg razumijevanja i detaljnije analize javne nabave, njezinih načela, obveznika primjene, potrebne dokumentacije i ostalih komponenti relevantnih za njenu provedbu.

Pod pojmom javne nabave podrazumijeva se svaka nabava robe, radova i usluga od strane državnih tijela, jedinica lokalne uprave i javnih ustanova te je njeno provođenje uređeno Zakonom o javnoj nabavi (NN, 120/16), koji će biti korišten kao glavni izvor literature pri izradi ovoga rada.

Javni naručitelj u postupcima javne nabave obvezan je poštovati načelo slobode kretanja robe, načelo slobode poslovnog nastana te načelo slobode pružanja usluga uz načela koja iz njih proizlaze zbog osiguravanja jednakog tretmana prema svim sudionicima i postizanja učinkovitosti cijeloga sustava.

Cilj je javne nabave postići najbolju vrijednost za novac uz racionalno trošenje proračunskih sredstava kao izvora financiranja te postižući široko opsežne ciljeve poput suzbijanja korupcije i kriminala, pozitivnog utjecaja na gospodarski razvoj i zapošljavanje, očuvanje okoliša i u konačnici unaprjeđenje života građana.

Nakon postavljanja teorijskih okvira kupnja po postupku javne nabave obrađena je na konkretnom primjeru postupka provedenog od Grada Pleternice kao naručitelja.

Rad završava analizom rezultata provedenog online istraživanja o stavovima i zadovoljstvu građana Republike Hrvatske provedbom javne nabave.

Ključne riječi: nabava, javna nabava, naručitelji

Purchase according to the public procurement

APSTRACT

The subject of this graduate paper is the purchase according to the public procurement procedure. The idea is to acquaint readers with key definitions, starting with procurement in general, for a better understanding and more detailed analysis of public procurement, its principles, obligors, required documentation and other components relevant to its implementation.

The term public procurement means any procurement of goods, works and services by state bodies, local government units and public institutions and its implementation is regulated by the Public Procurement Act (OG 120/16), which will be used as the main source of literature in this paper.

In public procurement procedures, the contracting authority is obliged to respect the principles of freedom of movement of goods, the principle of freedom of establishment and the principle of freedom to provide services in addition to the principles arising from them to ensure equal treatment of all participants and achieve efficiency of the system.

The goal of public procurement is to achieve the best value for money by rationally spending budget funds as a source of funding and achieving broad goals such as combating corruption and crime, positive impact on economic development and employment, environmental protection and ultimately improving citizens' lives.

After setting the theoretical framework, the procurement procedure was processed on a concrete example of the procedure carried out by the city of Pleternica as the contracting authority.

The paper concludes with an analysis of the results of an online survey on the attitudes and satisfaction of the citizens of the Republic of Croatia with the implementation of public procurement.

Key words: procurement, public procurement, contracting authorities

SADRŽAJ

1. Uvod.....	1
2. Teorijska podloga i prethodna istraživanja.....	2
2.1. Metodologija rada.....	2
3. Nabava	3
3.1. Nabava u užem smislu	3
3.2. Nabava u širem smislu	3
3.3. Ciljevi nabave.....	4
3.4. Svrha nabave.....	4
4. Javna nabava.....	6
4.1. Ciljevi javne nabave	6
4.1.1. Održiva nabava	7
4.2. Načela javne nabave	7
4.3. Obveznici primjene zakona o javnoj nabavi.....	8
4.4. Procijenjena vrijednost nabave.....	9
4.4.1. Opće odredbe	9
4.4.2. Posebne odredbe	9
4.5. Sukob interesa, etički kodeks i etičko ponašanje.....	10
4.5.1. Sukob interesa.....	10
4.5.2. Etički kodeks i etičko ponašanje.....	11
4.6. Predmet nabave	11
4.7. Postupci javne nabave	12
4.8. Dokumentacija o nabavi	14
4.8.1. Ponuda.....	15
4.9. Kriterij odabira ponude.....	16
4.10. Izvješće o javnoj nabavi	18
4.11. Usklađenost zakonodavstva i provedbenih propisa s Europskom Unijom.....	18
5. Kupnja po postupku javne nabave na primjeru Pleternice.....	20
5.1. Općenito o Gradu Pleternici.....	20

5.2. Dokumentacija o javnoj nabavi.....	20
5.2.1. Opći podatci	20
5.2.2. Podatci o predmetu nabave	21
5.2.3. Osnove za isključenje ponuditelja	21
5.2.4. Podatci o ponudi	22
5.2.5. Kriterij za odabir ponude	22
5.2.6. Jamstva.....	24
5.3. Zapisnik o javnom otvaranju ponuda	24
5.4. Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda.....	25
5.5. Odluka o odabiru.....	27
6. Opis istraživanja i rezultati istraživanja.....	28
7. Rasprava.....	36
8. Zaključak	38
Literatura	39
Popis slika.....	41
Popis grafikona.....	42
Popis tablica	43

1. Uvod

Javna nabava koja čini okosnicu ovoga rada iznimno je delikatno, kompleksno i važno pitanje za učinkovito funkcioniranje suvremenih gospodarstava. Svrha rada pobliže je upoznavanje s postupcima javne nabave, kako u teorijskom tako i u praktičnom dijelu.

Nakon uvodnog dijela, dane teorijske podloge, prethodnih istraživanja i metodologije rada slijedi definiranje nabave kao složene djelatnosti koja predstavlja inicijalni korak svakog poslovnog sustava, a sve zbog lakšeg razumijevanja središnje teme rada – javne nabave.

Teorijska analiza javne nabave u Republici Hrvatskoj kreće od same definicije, ciljeva, načela, obveznika primjene, procijenjene vrijednosti, njenih postupaka, potrebne dokumentacije i kriterija odabira ponude uz ostale komponente koje su bitne za upoznavanje i razumijevanje postupka kupnje od strane javnih tijela.

Naglasak je stavljen i na održivu nabavu zbog važnosti brige za okoliš u postupcima javne nabave te na sukob interesa zbog čestih kritika javnosti i medija kao području gospodarstva podložnom različitim oblicima korupcije. Za kraj teorijskog dijela analizirana je usklađenost zakonodavstva i provedbenih propisa RH s Europskom unijom.

Praktični dio odnosi se na prikaz kupnje po postupku javne nabave na primjeru Grada Pleternice gdje je prikazana analiza od sastavljanja dokumentacije o nabavi do odluke o odabiru.

U okviru praktičnog dijela provedeno je i online istraživanje o zadovoljstvu građana Republike Hrvatske provedbom javne nabave te analiza prikupljenih podataka predstavlja završetak rada.

2. Teorijska podloga i prethodna istraživanja

Pri izradi rada korištena je stručna literatura različitih autora koja obrađuje nabavu i javnu nabavu te internetski izvori usmjereni na istu tematiku. Budući da su postupci javne nabave u Republici Hrvatskoj uređeni Zakonom o javnoj nabavi (NN, 120/16) isti je korišten kao glavni izvor literature. Literaturi potrebnoj za praktični dio pristupljeno je putem Elektroničkog oglasnika javne nabave (EOJN) na koji su svi obveznici dužni učitati svoju Dokumentaciju o javnoj nabavi i popratne dokumente.

2.1. Metodologija rada

Za obradu navedene literature drugih autora korištene su metode deskripcije, analize i komparacije u cilju sažimanja i pružanja čitatelju najrelevantnijih informacija. Metoda analize korištena je i u obradi Dokumentacije o javnoj nabavi kombi vozila od strane Grada Pleternice kao praktičnog primjera ovoga rada. Nadalje, metoda ankete korištena je prilikom online istraživanja stavova i mišljenja o provedbi javne nabave u Republici Hrvatskoj.

3. Nabava

Nabava je složena djelatnost koja predstavlja inicijalni korak svakog poslovnog sustava te njezina provedba zahtjeva sinkronizirana ekonomska i tehnička znanja te poznavanje psihologije.

„Nabava je funkcija i djelatnost poduzeća i drugih poslovnih sustava, koja se brine o opskrbi materijalima, opremom, uslugama i energijom potrebnima za realizaciju ciljeva poslovnog sustava“ (Ferišak, 2002:1). U prošlosti, poslovna funkcija nabave bila je orijentirana uglavnom na naručivanje inputa, skladištenje i izdavanje materijala prema potrebi proizvodnje. Danas je nabava sve više usmjerena ispunjavanju strateških ciljeva te se smatra „ravnopravnim partnerom“ ostalim funkcijama u poduzeću.

Djelatnost nabave složena je i njezini učinci odražavaju se direktno ili indirektno na financijsku uspješnost i rast poslovanja. Ferišak (2000) smatra da odlučivanje u nabavi ima sve veće značenje za uspjeh poduzeća te kako su posljedice odluka u nabavi dalekosežne za proces poslovanja uz sve veću kompleksnost uvjeta o kojima ovise.

U kontekstu funkcija koje pokriva i s aspekta objekta razlikuje se *nabava u užem smislu* i *nabava u širem smislu*.

3.1. Nabava u užem smislu

„S aspekta funkcija što ih sadrži, pod nabavom u užem smislu (engl. Purchasing, Acquisition, njem. die Beschaffung, die Anschaffung) podrazumijeva se odvijanje operativnih poslova u procesu pribavljanja objekta nabave“ (Ferišak, 2002:1).

Dakle, obuhvaća sve one rutinske poslove koji se svakodnevno izvršavaju kako bi se zadovoljile potrebe i zahtjevi poduzeća za određenim objektima nabave. Prema Ferišak (2000) pod nabavom u užem smislu podrazumijeva se nabava materijala (sirovina, pomoćnih i pogonskih materijala, dijelova i sklopova te trgovačke robe).

3.2. Nabava u širem smislu

Za razliku od nabave u užem smislu koja je usmjerena prema obavljanju taktičkih zadataka, učinci nabave u širem smislu vidljivi su tijekom dužeg vremena jer obuhvaća strategijske

zadatke. „Nabava u širem smislu obavlja uz operativne i strategijske zadatke, koji su podloga sniženja troškova nabavljanja i zbrinjavanja otpadaka te učinkovitijeg operativnog poslovanja nabave i cijelog sustava“ (Ferišak, 2002:3). Pod strategijskim zadacima nabave obuhvaćena je široka lepeza pojedinačnih zadataka od kojih su neki: ABC-XYZ analiza, istraživanje tržišta, zadatci kontrolinga, zadatci benchmarkinga, analiza dobavljača, analiza troškova i cijena itd. Ferišak (2000) navodi kako nabava u širem smislu, osim nabave materijala, obuhvaća i nabavu usluga, prava (licenci, franšiza, najma, zakupa, lizinga), energije i sredstava za rad (opreme i investicijskih dobara).

3.3. Ciljevi nabave

Svaki je poslovni pothvat besmislen ako mu ne prethodi postavljanje ciljeva odnosno smjernica za djelovanje. Ciljevi predstavljaju krajnju točku gdje se želi stići te se njihovim definiranjem određuju aktivnosti i sredstva potrebna za ostvarivanje. Smisao je svakog poslovanja maksimiziranje dobiti, no uz taj opći cilj valja postaviti i ciljeve niže razine koji će u konačnici voditi do uspješnosti cjelokupnog poslovanja i ostvarenja općeg cilja.

„U suvremenom poslovanju opći su ciljevi nabave da se pribave materijali i usluge:

- funkcionalno odgovarajuće kakvoće,
- po najpovoljnijoj cijeni,
- u ekonomičnoj količini,
- u pravo vrijeme,
- s najpovoljnijih izvora,
- uz visoki servis isporuke,
- uz postizanje najveće moguće zaštite okoliša i prirodnih resursa,
- uz najmanje rizike,
- uz najniže troškove,
- uz dobre odnose s dobavljačima“ (Ferišak, 2002:26-27).

3.4. Svrha nabave

Temeljna je svrha nabave ostvarenje ranije spomenutih ciljeva u svezi s pribavljanjem potrebnih materijalnih i nematerijalnih dobara neophodnih za nesmetano odvijanje preobrazbenog procesa poduzeća. Prilikom nabave, kako autor Ferišak (2002) navodi, treba voditi računa da

opskrba bude odgovarajuće kakvoće, u potrebnoj količini, po povoljnim cijenama, s isporukom u pravo vrijeme i na pravom mjestu, s pouzdanih izvora odnosno od dobavljača koji pravodobno i savjesno izvršavaju preuzete obveze i pružaju odgovarajući servis prije i poslije prodaje.

Djelatnost nabave predstavlja početnu točku koja omogućava sinkronizaciju poslovanja i skladan tok procesa. „Svrha je nabave, dakle, da poveže i uskladi potrebe vlastite organizacije sa sredstvima, uslugama i energijom, što ih sama ne proizvodi, s interesima dobavljača tih objekata opskrbe“ (Ferišak, 2002:42).

4. Javna nabava

Mehanizam javne nabave predstavlja važan aspekt današnjih suvremenih gospodarstava usmjeren ka postizanju širih ciljeva zajednice. Prema Hrvatskoj zajednici računovođa i financijskih djelatnika (2008) obuhvaća sve postupke naručitelja koji ne stječu financijska sredstva samostalno već su neposredni ili posredni korisnici državnog ili lokalnog proračuna.

Nabava javnih naručitelja ne odvija se u regularnim uvjetima slobodnog tržišta već su javni naručitelji obvezni pri planiranju i provođenju javne nabave svoje postupke uskladiti s važećim Zakonom o javnoj nabavi (NN, 120/16), podzakonskim propisima i ostalim relevantnim propisima koji su usmjereni na promatrani segment gospodarstva kako bi se javna sredstva trošila na kontroliran i ispravan način.

Prema Statističkom izvješću o javnoj nabavi u Republici Hrvatskoj udio ukupne vrijednosti javne nabave bez PDV-a u BDP-u za 2019. iznosio je 16,46%. Shodno značajnom postotku i širokom djelokrugu, javna je nabava zasigurno važna za ostvarivanje konkurentnosti posebice u sektorima prometa, opskrbe energijom, zdravstvenih usluga i sličnim sektorima u kojima su javna tijela većinski članovi na strani potražnje. Stoga je iznimno važno voditi računa o učinkovitom i transparentnom trošenju javnih sredstava zbog reflektiranja učinaka na cijeli gospodarski sustav.

4.1. Ciljevi javne nabave

Aktivnosti javne nabave provode se radi postizanja mnoštva pozitivnih učinaka, odnosno ciljeva koji se reflektiraju na čitavu zajednicu, a od kojih je primarni nabava po načelu postizanje *najbolje vrijednosti za novac*.

Opći ciljevi javne nabave prema Mingo.hr (2013) dijele se na:

- Kratkoročne ili primarne ciljeve čijim se ostvarenjem želi postići racionalno i učinkovito trošenje proračunskih sredstava.
- Dugoročne ili sekundarne ciljeve koji podrazumijevaju pravnu sigurnost, sprečavanje korupcije i kriminala, pozitivne utjecaje na gospodarski razvoj i zapošljavanje

(poticanje tržišnog natjecanja, promicanje izvrsnosti), unaprjeđenje upravljanja javnim financijama, očuvanje okoliša i dr.

Posljednjih godina sve veća pozornost pridaje se brizi o okolišu kao presudnom cilju za odraz kvalitete u svim sferama poslovanja. U svezi s time i u području javne nabave *održiva* ili *zelena* nabava bilježi značajan porast čime se ističe briga za ekološki razvoj, očuvanje okoliša i socijalni napredak.

4.1.1. Održiva nabava

Prilikom planiranja i provedbe javne nabave neophodno je brinuti da postupci koje uključuje imaju minimalan štetan utjecaj na okoliš te da promoviraju ekološki usmjereno poslovanje. Takvo usmjeravanje sudionika javne nabave dovodi do koncepta održive nabave.

„Održivu javnu nabavu može se definirati kao postupak u kojem ovlaštene naručitelji nabavljaju dobra, radove ili usluge pritom uzimajući u obzir: kriterije najbolje vrijednosti za novac kao cijena, kvaliteta, dostupnost, funkcionalnost, okolišne aspekte (“zelena javna nabava”: učinci na okoliš koje proizvod ili usluga imaju tijekom postojanja ili pružanja), socijalni aspekti: učinci na iskorjenjivanje siromaštva, jednakost u distribuciji resursa, uvjeti rada i ljudska prava“ (McCrudden, 2015:3). Pokretač ekološki usmjerenog djelovanja u području javne nabave je sve veći zamah održivog razvoja i njegovo prodiranje u sve oblike poslovanja u cilju očuvanja okoliša.

Neki od primjera postizanja održive nabave su: korištenje električne energije iz obnovljivih izvora, reciklirani papir, zgrade sa smanjenom potrošnjom energije, električna i hibridna vozila, i sl. Navedeno, osim pozitivnog utjecaja na okoliš, izaziva i pozitivne ekonomske reakcije u vidu razvijanja ekoloških inovacija, rasta ekološki usmjerenih poduzeća, a samim time i rastom zapošljavanja u tim djelatnostima.

4.2. Načela javne nabave

Obveza naručitelja bezuvjetno je pridržavanje propisanih načela prilikom procesa javne nabave u odnosu na sve gospodarske subjekte.

Prema Zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) naručitelj je obvezan poštovati:

- načelo slobode kretanja robe,
- načelo slobode poslovnog nastana,
- načelo slobode pružanja usluga.

Uz navedena primarna načela naručitelj mora poštovati i ostala načela koja iz njih proizlaze kao što su načelo tržišnog natjecanja, jednakog tretmana, zabrane diskriminacije, uzajamnog priznavanja, razmjernosti i transparentnosti.

Pridržavanjem načela propisanih u okviru Zakona o javnoj nabavi (NN, 120/16) naručitelj osigurava provođenje učinkovite javne nabave, ekonomično trošenje javnih sredstava i zadovoljenje javnih potreba na najbolji mogući način.

4.3. Obveznici primjene zakona o javnoj nabavi

Obveznici primjene zakona klasificiraju se u dvije kategorije, sektorske i javne naručitelje.

Prema Zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) javni naručitelji su:

- Republika Hrvatska, odnosno državna tijela Republike Hrvatske,
- jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- tijela javnog prava,
- udruženja koje je osnovalo jedno ili više tijela.

Sektorski naručitelji su:

- javni naručitelji koji obavljaju jednu od sektorskih djelatnosti (podrazumijevaju se djelatnosti u svezi s proizvodnjom, prijenosom, distribucijom ili isporukom plina, električne energije, djelatnosti istraživanja i vađenja nafte i plina, ugljena, drugih krutih goriva, vodno gospodarstvo, djelatnosti prijevoza, zračnih i morskih luka te poštanskih usluga),
- trgovačka društva u kojima javni naručitelj ima ili može imati, izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj na temelju svog vlasništva, financijskog udjela ili na temelju pravila kojima je društvo uređeno i koja obavljaju jednu od sektorskih djelatnosti (prevladavajući utjecaj ostvaruje se ako javni naručitelj ima, izravno ili neizravno, većinu upisanog kapitala društva, kontrolira većinu glasova koji se odnose na dionice

koje je društvo izdalo ili može imenovati više od polovine članova nadzornog, upravnog ili odgovarajućeg tijela za upravljanje te vođenje poslova društva) i

- drugi subjekti koji obavljaju jednu od sektorskih djelatnosti na temelju posebnih ili isključivih prava koja im je dodijelilo nadležno tijelo (prava dodijeljena na temelju zakona, podzakonskog propisa ili akta uprave čiji je učinak ograničavanje obavljanja sektorske djelatnosti na jednog ili više gospodarskih subjekata. Ne obuhvaćaju prava dodijeljena putem objavljenog postupka).

Detaljna klasifikacija javnih naručitelja propisana je Pravilnikom o popisu obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi objavljenog u Narodnim novinama (NN broj 19/12).

4.4. Procijenjena vrijednost nabave

4.4.1. Opće odredbe

Zakonom o javnoj nabavi uvjetovano je da se prije započinjanja postupka nabave procijenjena vrijednost nabave mora valjano odrediti te procijenjeni iznos navesti u obavijesti javne nabave.

Procijenjena vrijednosti nabave temelji se na ukupnom iznosu, bez poreza na dodanu vrijednost, uz uključivanje svih opcija i moguća obnavljanja ugovora.

Kako navodi Portal javne nabave (2017) zbog pogrešno određene procijenjene vrijednosti nabave ili zbog nekih drugih okolnosti može se dogoditi da sve zaprimljene ponude, odnosno ekonomski najpovoljnija ponuda bude veća od procijenjene vrijednosti nabave. U takvom slučaju na naručitelju je odgovornost iznalaženja mogućnosti da osigura potrebna sredstva za podmirenje obveza u trenutku njihovog nastanka.

4.4.2. Posebne odredbe

Prema Zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) posebnim odredbama određeno je da se kod okvirnog sporazuma i dinamičkog sustava nabave određivanje procijenjene vrijednosti nabave temelji se na maksimalnoj procijenjenoj vrijednosti bez PDV-a svih ugovora koji se predviđaju sklopiti na temelju tog okvirnog sporazuma ili dinamičkog sustava nabave tijekom njihova ukupnog trajanja.

Nadalje, posebne odredbe obuhvaćaju smjernice za procjenu vrijednosti nabave u slučaju nabave kod partnerstva za inovacije, kod javnih radova, u slučaju gdje je predmet nabave podijeljen na više grupa, u slučaju javne nabavi robe ili usluga koji su uobičajene naravi ili koji se planiraju obnoviti u određenom razdoblju, gdje je predmet leasing, zakup, najam ili kupnja na otplatu te procjena vrijednosti kod nabave usluga.

4.5. Sukob interesa, etički kodeks i etičko ponašanje

4.5.1. Sukob interesa

Neosporno je da je javni sektor izložen čestim kritikama javnosti i medija zbog pretpostavke o prisutnosti korupcije i sukoba interesa. Javna tijela svojim mehanizmima i djelovanjem trebaju biti na korist građana za pravično, transparentno i etično ponašanje odnosno trebaju brinuti o tome da se eliminiraju svi oblici moguće negativne prakse kako bi bili od najvišeg interesa za društvo.

„Sukob interesa između naručitelja i gospodarskog subjekta obuhvaća situacije kada predstavnici naručitelja ili pružatelja usluga službe nabave koji djeluje u ime naručitelja, koji su uključeni u provedbu postupka javne nabave ili mogu utjecati na ishod tog postupka, imaju, izravno ili neizravno, financijski, gospodarski ili bilo koji drugi osobni interes koji bi se mogao smatrati štetnim za njihovu nepristranost i neovisnost u okviru postupka, a osobito:

- ako predstavnik naručitelja istodobno obavlja upravljačke poslove u gospodarskom subjektu, ili
- ako je predstavnik naručitelja vlasnik poslovnog udjela, dionica odnosno drugih prava na temelju kojih sudjeluje u upravljanju odnosno u kapitalu toga gospodarskog subjekta s više od 0,5 %“ (NN, 120/16).

„Predstavnikom naručitelja u smislu ovoga članka smatra se:

- čelnik te član upravnog, upravljačkog i nadzornog tijela naručitelja,
- član stručnog povjerenstva za javnu nabavu,
- druga osoba koja je uključena u provedbu ili koja može utjecati na odlučivanje naručitelja u postupku javne nabave, i
- osobe iz točaka 1., 2. i 3. ovoga stavka kod pružatelja usluga nabave koji djeluju u ime naručitelja“ (NN, 120/16).

Sukladno tome, Zakon o javnoj nabavi propisuje obvezu prema predstavnicima naručitelja da potpišu izjavu o postojanju ili nepostojanju sukoba interesa uz obvezu ažuriranja ako dođe do promjena, a sve u cilju suzbijanja nedoličnih radnji i ostvarivanja nezakonitog interesa za sudionike javne nabave. Primarna svrha poduzimanja mjera za otkrivanje i sprječavanje sukoba interesa stvaranje je povoljnog gospodarskog ozračja što podrazumijeva pravedno tržišno natjecanje i istovjetno postupanje prema svim gospodarskim subjektima.

Odluku o pravednim odnosima između naručitelja i gospodarskih subjekata donosi povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa koje postupa prema Zakonu o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti.

4.5.2. Etički kodeks i etičko ponašanje

Poštivanje etike neizostavan je dio ponašanja pri obavljanju bilo kojeg oblika poslovanja kako bi se osigurala istinitost, pravednost i korektni odnosi među sudionicima. Okvir ponašanja sudionika javne nabave predstavlja Etički kodeks državnih službenika koji definira pravila ponašanja i etička načela na državnoj razini.

Prema (NN 40/11) svrha Etičkog kodeksa promicanje je etičkih načela, moralnih načela i vrijednosti u ponašanju državnih službenika u službi, s ciljem ostvarivanja zajedničkog dobra i javnog interesa te povjerenja građana u državnu službu. Dakle, osnovni je motiv kontrolirati i urediti postupke državnih službenika kako bi postupci javne nabave bili djelotvorniji, kako bi se osiguralo zadovoljstvo kompletnog društva te kako bi se discipliniranim ponašanjem izgradilo povjerenje kod građana.

4.6. Predmet nabave

Naručiteljeva obveza je definiranje predmeta nabave opisujući svoje potrebe i potraživane značajke robe, radova ili usluga u samome planu nabave.

Prema Zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) predmet se treba opisati na jasan, nedvojbjen, potpun i neutralan način čime se omogućuje uspoređivanje ponuda u pogledu uvjeta i zahtjeva koje je javni naručitelj postavio.

Opisom predmeta ne smije se pogodovati ni jednom gospodarskom subjektu u smislu prilagođavanja traženih karakteristika mogućnostima određenog subjekta. Zbog navedenog naručitelji posvećuju prilično vremena definiranju opisa predmeta te on predstavlja najsloženiji dio izrade dokumentacije za nadmetanje koji utječe na duljinu cijelog postupka.

U opisu predmeta trebaju biti sadržane sve okolnosti nužne za izvršenje ugovora te za izradu ponude (npr. mjesto izvršenja, rokovi izvršenja, posebni zahtjevi u pogledu načina izvršenja predmeta nabave i slično).

Funkcionalni opis predmeta podrazumijeva raspoznavanje svrhe predmeta nabave te zahtjeva koji se postavljaju pred njega u tehničkom, gospodarskom, oblikovnom i funkcionalnom pogledu. Sve spomenuto zahtijevano je zbog osiguravanja svim gospodarskim subjektima jednakog pristupa postupku javnog nabave.

Ključna komponenta opisa predmeta su tehničke specifikacije kojima su zapravo opisane karakteristike predmeta. U prilogu VII. Zakona o javnoj nabavi (NN, 120/16) navedeno je kako tehničke specifikacije određuju tražene značajke materijala, proizvoda ili robe kako bi se osiguralo da ispunjavaju svrhu koju im je namijenio javni naručitelj te uključuju razine utjecaja na okoliš, rješenje koje udovoljava svim zahtjevima (uključujući pristup za osobe s invaliditetom), ocjenu sukladnosti, izvedbu, sigurnost ili dimenzije, pravila vezana uz projektiranje i određivanje troškova i dr.

4.7. Postupci javne nabave

Prema Zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) postupci se razvrstavaju na:

- otvoreni postupak,
- ograničeni postupak,
- natjecateljski postupak uz pregovore,
- natjecateljski dijalog,
- partnerstvo za inovacije,
- pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje.

U nastavku će biti objašnjen svaki od navedenih postupaka.

Otvoreni postupak

Prema Zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) javni naručitelj obvezan je objaviti poziv na nadmetanje na koji svaki zainteresirani gospodarski subjekt može odgovoriti dostavom ponude u roku. Provedbom otvorenog postupka najviše dolazi do izražaja načelo transparentnosti, tržišnog natjecanja, jednakog tretmana i zabrane diskriminacije.

Ograničeni postupak

Obveza je naručitelja objaviti poziv za nadmetanje prema Zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) no naručitelj na temelju uvjeta iz dokumentacije o nabavi ocjenjuje pravodobno dostavljene zahtjeve za sudjelovanje. Ponudu mogu dostaviti samo oni natjecatelji koje javni naručitelj pozove na dostavu ponude.

Natjecateljski postupak uz pregovore

Kod navedenog postupka prema Zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) postoji izuzeće objave poziva za nadmetanje jedino u slučaju ako se pozovu samo ponuditelji koji su prethodno sudjelovali u otvorenom ili ograničenom postupku te zadovoljavaju kriterije za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta. Takvi subjekti morali su tijekom prethodnog postupka dostaviti ponude u skladu s formalnim zahtjevima postupka javne nabave.

Javni naručitelj smije koristiti natjecateljski postupak uz pregovore za nabavu radova, robe ili usluga ako se ne može lako udovoljiti potrebama javnog naručitelja, neophodno je projektiranje ili inovativno rješenje, prisutne su specifične okolnosti koje se odnose na prirodu, složenost ili na pravne i financijske uvjete ili s njima povezanih rizika te se trebaju razriješiti prije dodjele ugovora, ako javni naručitelj ne može precizno utvrditi tehničke specifikacije s obzirom na norme, Europsku tehničku ocjenu, zajedničku tehničku specifikaciju ili tehničku referenciju te ako su u prethodno provedenom otvorenom ili ograničenom postupku sve ponude bile nepravilne ili neprihvatljive.

Natjecateljski dijalog

Prema Zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) u natjecateljskom dijalogu mogu sudjelovati samo oni natjecatelji koje javni naručitelj pozove na dijalog s ciljem pronalaženja i utvrđivanja jednog ili više rješenja koja najbolje udovoljavaju njegovim potrebama o čemu sastavlja zapisnik.

Dijalog se može provoditi u uzastopnim fazama kako bi se smanjio broj rješenja o kojima se raspravlja tijekom faze dijaloga te on traje sve dok javni naručitelj ne utvrdi jedno ili više rješenja koja mogu zadovoljiti njegove potrebe.

Partnerstvo za inovacije

Postupak relevantan za nabavu inovativnih dobara. „Partnerstvo za inovacije teži razvoju inovativne robe, usluga ili radova te njihovoj naknadnoj nabavi, pod uvjetom da su u skladu s razinama izvedbe i maksimalnim troškovima dogovorenima između javnog naručitelja i sudionika“ (NN, 120/16). Prema zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) obveza je naručitelja da jasno i precizno kod ovog postupka navede potrebe za inovativnom robom, uslugom ili radovima uz minimalne zahtjeve koje sve ponude trebaju zadovoljiti. Također kao kod prethodnih postupaka javni naručitelj može procijeniti i ograničiti tko može dostaviti ponudu.

Pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje

Pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje prema Zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) javni naručitelj može koristiti u slučaju kada:

- nije podnesena nijedna ponuda ili nijedna prikladna ponuda u otvorenom ili ograničenom postupku, ili nijedan zahtjev za sudjelovanje, ili nijedan prikladan zahtjev za sudjelovanje u ograničenom postupku, pod uvjetom da početni ugovorni uvjeti iz otvorenog ili ograničenog postupka nisu bitno izmijenjeni,
- ako samo određeni gospodarski subjekt može izvoditi radove, isporučiti robu ili pružiti usluge zbog određenih razloga,
- iz razloga iznimne žurnosti izazvane nepredvidivim događajima koje javni naručitelj nije mogao predvidjeti, nije moguće pridržavati se rokova .

4.8. Dokumentacija o nabavi

Naručitelj je obvezan izraditi dokumentaciju o nabavi u formi koja je propisana Pravilnikom o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave (NN, 65/2017) od strane Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta.

Prema Zakonu o Javnoj nabavi (NN, 120/16) dokumentacija mora biti jasna, precizna, razumljiva i nedvojbeno, omogućiti izračun cijena bez preuzimanja neuobičajenih rizika i potrebe opsežnih predradnji ponuditelja. Zakon nalaže da mora biti napisana na hrvatskom

jeziku i latiničnom pismu uz mogućnost izrade i na nekom drugom službenom jeziku Europske Unije.

„Naručitelj je istodobno sa slanjem na objavu poziva na nadmetanje obvezan poslati na objavu i pripadajuću dokumentaciju o nabavi te u tekstu obavijesti navesti internetsku adresu na kojoj je dokumentacija o nabavi dostupna“ (NN, 65/2017).

Prema pravilniku o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave (NN, 65/2017) mora sadržavati sljedeće dijelove i podatke:

- opći podatci,
- podatci o predmetu nabave,
- osnove za isključenje gospodarskog subjekta,
- kriteriji za odabir gospodarskog subjekta (uvjeti sposobnosti),
- Europska jedinstvena dokumentacija o nabavi (ESPD,)
- podatci o zahtjevu za sudjelovanje ili ponudi,
- ostale odredbe.

Nadalje (NN, 65/2017) stavlja pred naručitelja obvezu određivanja točne ili predviđene količine predmeta nabave, prilaganje troškovnika te način određivanja cijene ponude. Standardizacija dokumentacije pospješuje jednake uvijete za sve gospodarske subjekte u natjecanju.

4.8.1. Ponuda

U ponudi gospodarski subjekti iskazuju svoju spremnost da isporuče robu, usluge ili radove sukladno pozivu na nadmetanje postavljenog od strane naručitelja.

Struktura ponude uređena je Pravilnikom o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave:

Ponuda sadrži:

- popunjeni ponudbeni list, uključujući uvez ponude ako se ponuda dostavlja elektroničkim sredstvima komunikacije,
- popunjeni troškovnik,
- popunjeni ESPD obrazac,

- jamstvo za ozbiljnost ponude, ako je traženo,
- ostalo što je traženo u dokumentaciji o nabavi.

Ponudbeni list sadrži:

- podatke o naručitelju (naziv ili tvrtka, sjedište, OIB),
- podatci o ponuditelju,
- predmet nabave,
- podatke o podugovarateljima i podatke o dijelu ugovora o javnoj nabavi, ako se dio ugovora o javnoj nabavi daje u podugovor,
- cijenu ponude bez poreza na dodanu vrijednost,
- iznos poreza na dodanu vrijednost,
- cijenu ponude s porezom na dodanu vrijednost,
- rok valjanosti ponude,
- datum i potpis ponuditelja, ako se ponuda dostavlja sredstvima komunikacije koja nisu elektronička.

Gospodarski subjekt dokumentaciju može dostaviti elektroničkim sredstvima komunikacije ili sredstvima komunikacije koja nisu elektronička; sukladno odabiru mijenja se i način izrade ponude. Uz navedeno, ponuditelj zadržava pravo mijenjanja svoje ponude ili odustajanje od nje sve do isteka roka za dostavu ponude.

4.9. Kriterij odabira ponude

Nakon zaprimanja ponuda naručitelj bira onu koja na najbolji mogući način odgovara postavljenim zahtjevima prema kriteriju *ekonomski najpovoljnije ponude*.

„Ekonomski najpovoljnija ponuda kao koncept podrazumijeva da naručitelj ekonomsku prednost pojedine ponude mjeri i uspoređuje s odabranim kriterijima vezanim uz predmet nabave koji služe za identificiranje „najbolje“ ponude. Pri korištenju kriterija ENP-a naručitelj može osim cijene uzeti u obzir i druge kriterije poput kvalitete, roka isporuke ili usluga nakon prodaje“ (Javna nabava.hr, 2017). Dakle, ENP podrazumijeva usporedbu ponuđenih koristi s odabranim ključnim kriterijima kako bi se ostvarila najbolja vrijednost za novac kombinacijom različitih elemenata koji ispunjavaju zahtjeve naručitelja.

Prema Zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) ekonomski najpovoljnija ponuda može se utvrditi na temelju:

- cijene,
- troška (primjenom pristupa isplativosti),
- najboljeg omjera između cijene i kvalitete.

Cijena ili trošak ne smiju biti određeni kao jedini kriteriji za odabir ponude te relativni ponder (vrijednost) cijene ili troška može biti maksimalno 90%, dok naručitelj za ostalih 10% mora odrediti neki drugi kriterij (osim u slučajevima iznimaka).

Prema (NN, 120/16) u troškove vijeka proizvoda, usluge ili radova obuhvaća sve ili dio sljedećih troškova:

- troškove koje snosi javni naručitelj ili drugi korisnici,
- troškove utjecaja proizvoda, usluga ili radova tijekom njihova životnog vijeka na okoliš.

Pri korištenju troška životnog vijeka kao kriterij za odabir ponude, javni naručitelj mora u dokumentaciji o nabavi navesti podatke koje treba dostaviti ponuditelj te metodu koju će koristiti za određivanje troškova životnog vijeka na temelju tih podataka. Zabranjeno je koristiti metode koje djeluju diskriminirajuće ili daju prednost određenim ponuditeljima.

U slučaju korištenja najboljeg omjera cijene i kvalitete pri odabiru ponude naručitelj se prema Zakonu o javnoj nabavi (NN, 120/16) s cijenom može uspoređivati kvalitetu, uključujući tehničku vrijednost, estetske i funkcionalne značajke, pristupačnost, rješenje za sve korisnike, društvene, okolišne i inovativne značajke te trgovanje i uvjete trgovanja; organizaciju, kvalifikacije i iskustvo osoblja angažiranog na izvršenju određenog ugovora, ako kvaliteta angažiranog osoblja može značajno utjecati na razinu uspješnosti izvršenja ugovora, ili usluge nakon prodaje i tehničku pomoć, uvjete isporuke kao što su datum isporuke, proces isporuke i rok isporuke ili rok izvršenja.

Za koji god se kriterij naručitelj odluči, dužan je unaprijed propisati koju će metodu za ocjenu ekonomski najpovoljnije ponude koristiti. Važno je za razumjeti kako se ni jedna metoda ne

može shvatiti superiornom ili najučinkovitijom zbog promjenjivosti čimbenika. Pri odabiru se treba voditi ciljem što uočljivije usporedbe ponuda.

4.10. Izvješće o javnoj nabavi

Naručitelji javne nabave prema Zakonu o javnoj nabavi obvezni su do 31. ožujka dostaviti izvješća o javnoj nabavi za prethodnu godinu.

„Za svakog pojedinog naručitelja statističko izvješće sadrži najmanje:

- broj i vrijednost sklopljenih ugovora o javnoj nabavi na temelju ovoga Zakona,
- broj i ukupnu vrijednost ugovora koji su sklopljeni sukladno odstupanjima od Sporazuma o javnoj nabavi“ (NN, 120/16).

Kako navodi portal (javnanabava.hr) izrada izvješća odvija se putem Elektroničkog oglasnika javne nabave Republike Hrvatske (EOJN RH).

Nakon prijave, korisnici dolaze do rubrike izvješća koja sadržava:

- nabave čija je procijenjena vrijednost do 200.000,00 kn za robu i usluge, odnosno 500.000,00 kn za radove (naručitelji ručno unose te odgovaraju za njihovu točnost),
- generirani podatci o objavljenim ugovorima i okvirnim sporazumima (automatski generirani podatci).

Ugovori se u sustav unose prema datumu objave ugovora, ne prema broju objava, stoga je kriterij „ulaska“ u obrazac statističkog izvješća vrijednost svakog ugovora/okvirnog sporazuma bez PDV-a.

4.11. Uskladenost zakonodavstva i provedbenih propisa s Europskom Unijom

Pristupanje Republike Hrvatske Europskoj Uniji rezultiralo je izmjenom niza postojećih zakona i podzakonskih akata iz područja javne nabave. Djelotvoran sustav javne nabave preduvjet je za osiguranje pravednog tržišnog natjecanja, a samim time i suzbijanje korupcije i sukoba interesa što je istaknuto kao destruktivno ponašanje za stvaranje stabilnog gospodarstva.

Iako je Hrvatska ravnopravna članica Europske Unije od 2013. godine, prilagođavanje zakonskim okvirima uslijedilo je ranije, odnosno tijekom otvaranja procesa pregovora za

pristupanje (Poglavlje 5). „Zakonodavni okvir za javnu nabavu postavljen je Zakonom o javnoj nabavi iz 2007. godine (Narodne novine br. 110/2007.), koji je noveliran 2008. godine (Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine br.125/2008.)“ (Ljubanović i dr., 2011:411). Navedenim zakonom Hrvatska je pokazala spremnost na prihvaćanje općih načela sadržanih u Ugovoru o osnivanju Europske Unije. Ipak Ljubanović i dr. (2011) govore kako je određene odredbe Zakona bilo potrebno dodatno uskladiti, osobito glede antikorupcijskih mjera što je česta kritika suvremenim društvima i jedan od glavnih problema za adekvatan tržišni mehanizam.

„Pregovori s EU o Poglavlju 5. – Javna nabava, formalno su otvoreni u prosincu 2008. U zajedničkom stajalištu, EU je za zatvaranje ovoga poglavlja zatražila ispunjenje sljedećih mjerila:

- prilagoditi nacionalni zakonodavni okvir koji treba obuhvatiti sva područja javne nabave, uključivo i koncesije, te javno-privatno partnerstvo,
- pružiti dokaze da će nacionalne institucije odgovorne za vođenje politike i provedbu javnih nabava na primjeren način ispunjavati svoje zadaće,
- pružiti dokaze da su poduzete primjerene mjere kako bi se pravodobno, prije pristupanja EU, osigurala odgovarajuća primjena nacionalnog zakonodavstva na svim razinama“ (Ljubanović i dr., 2011:407).

Prema Ljubanović i dr. (2011) usklađivanje je okončano na desetom sastanku Međuvladine konferencije o pristupanju RH EU, održanom siječanj 2010. u Bruxellesu, kad je rečeno da je poglavlje privremeno zatvoreno.

Prilagodba zakonskih okvira država prilikom pristupanja Europskoj Uniji neophodna je za ostvarivanje ključnog cilja zajednice, a to je razvijeno gospodarstvo na području čitave Unije.

5. Kupnja po postupku javne nabave na primjeru Pleternice

5.1. Općenito o Gradu Pleternici

Grad Pleternica jedinica je lokalne samouprave smještena u Požeško – slavonskoj županiji te je sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi samostalna u odlučivanju u poslovima iz svoga samoupravnog djelokruga u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i navedenim zakonom.

Kao i ostale općine i gradovi, Pleternica obavlja poslove lokalnog značaja kojima se ostvaruju potrebe građana, osobito poslove uređenja naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje, briga o djeci, socijalna skrb, primarna zdravstvena zaštita, kulturu, tjelesnu kulturu, sport te ostale poslove koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima.

Pri nabavi potrebne robe, radova i usluga za zadovoljenje potreba svojih građana Pleternica je obvezna provoditi postupke javne nabave prema ranije spomenutom Pravilniku o popisu obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi.

Javne nabave Grada Pleternice objavljene su u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske te će u idućim poglavljima ovoga rada biti obrađen primjer kupnje kombi vozila.

5.2. Dokumentacija o javnoj nabavi

5.2.1. Opći podatci

U cilju nabave kombi vozila procijenjene vrijednosti 216.000,00 kn bez PDV-a Grad Pleternica provodi otvoreni postupak javne nabave male vrijednosti na koji se može prijaviti svaki zainteresirani gospodarski subjekt dostavom ponude u roku za dostavu ponude izuzevši gospodarske subjekte s kojima naručitelj ima sukob interesa što je i navedeno u općim podacima.

Nakon provedbe postupka s odabranim ponuditeljem sklapa se Ugovor o javnoj nabavi u roku od 30 dana od dana izvršnosti odluke o odabiru.

5.2.2. Podatci o predmetu nabave

U promatranom postupku predmet nabave je nabava jednog novog, nerabljenog kombi vozila sukladno tehničkoj specifikaciji koja je prilog Dokumentaciji o nabavi. Financiranje se odvija na temelju Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava od strane Europskog socijalnog fonda.

Rok za isporuku vozila je trideset dana od dana potpisa ugovora od obje ugovorne strane na adresu naručitelja: Grad Pleternica, Trg hrvatskih branitelja 1, 34310 Pleternica. Kraći rok isporuke boduje u sklopu kriterija kvalitete ponude dok je duži rok opravdan samo u slučaju više sile.

Ključni dio Dokumentacije o nabavi je i troškovnik koji je dan u nestandardiziranom obliku te se ponuđačima stavlja obveza da ga ispune na izvornom predlošku bez mijenjanja, ispravljanja i prepisivanja izvornog teksta. Mora biti ispunjen u potpunosti uz zaokruživanje vrijednosti na dvije decimale i izražavanje u hrvatskim kunama.

5.2.3. Osnove za isključenje ponuditelja

U trećem poglavlju dokumentacije o nabavi naručitelj utvrđuje obvezne osnove u čijem slučaju će isključiti gospodarski subjekt iz postupka javne nabave.

Naručitelj će isključiti gospodarskog subjekta iz postupka javne nabave ako utvrdi da gospodarski subjekt koji ima poslovnu nastanu Republici Hrvatskoj ili osoba koja je član upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela ili ima ovlasti zastupanja, donošenja odluka ili nadzora tog gospodarskog subjekta; koja je državljanin Republike Hrvatske i pravomoćnom presudom osuđena za sudjelovanje u zločinačkoj organizaciji, korupciju, prijevare, terorizam ili kaznena djela povezana s terorističkim aktivnostima, pranje novca ili financiranje terorizma, dječji rad ili druge oblike trgovanja ljudima.

Isti kriteriji se primjenjuju i za gospodarski subjekt koji nema poslovni nastan u Republici Hrvatskoj ili osobu koja je član upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela ili ima ovlasti zastupanja, donošenja odluka ili nadzora tog gospodarskog subjekta i koja nije državljanin Republike Hrvatske. Uz to kao kriterij za isključenje navedenih subjekata mogu biti i odgovarajuća kaznena djela prema nacionalnim propisima države poslovnog nastana gospodarskog subjekta, odnosno države čiji je osoba državljanin.

Nadalje, naručitelj će isključiti gospodarskog subjekta iz postupka javne nabave ako utvrdi da nije ispunio obveze plaćanja dospjelih poreznih obveza i obveza za mirovinsko i zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj ili drugoj zemlji poslovnog nastana subjekta.

Ako se ostvare navedene osnove gospodarski se subjekt isključuje iz postupka javne nabave na pet godina od dana pravomoćnosti presude, osim ako pravomoćnom presudom nije određeno drugačije.

Kriteriji za odabir gospodarskog subjekta

Kako bi dokazao svoju poslovnu sposobnost, u dokumentaciji se nalaže gospodarskom subjektu dokazivanje:

- sposobnosti za obavljanje profesionalne djelatnosti,
- tehničke i stručne sposobnosti,
- upisa u sudski, obrtni, strukovni ili drugi odgovarajući registar u državi njegova poslovnog nastana,
- razina iskustva za izvršenje predmeta nabave temeljem popisa glavnih isporuka robe izvršenih u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom tri godine koje prethode toj godini.

Kako bi utvrdio da ne postoje razlozi za isključenje, gospodarski subjekt dostavlja ispunjenu Europsku jedinstvenoj dokumentaciji o nabavi (ESPD) kojom potvrđuje da nije ni u jednoj od situacija zbog koje se gospodarski subjekt isključuje ili može isključiti iz postupka javne nabave (osnove za isključenje) te ispunjava tražene kriterije za odabir gospodarskog subjekta. U slučaju zajednice ponuditelja, svaki član dostavlja ispunjen obrazac pojedinačno.

5.2.4. Podatci o ponudi

Naručitelj naglašava kako se ponuditelji pri izradi ponude moraju pridržavati zahtjeva Dokumentacije o nabavi, Zakona o javnoj nabavi (NN 120/16) i Pravilnika o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave kao što je definirano ranije u poglavlju 4.8.1. Dostava ponude, dostavlja se isključivo elektroničkim sredstvima komunikacije putem EOJN RH.

5.2.5. Kriterij za odabir ponude

Glavni je kriterij za odabir ponude ranije definirana ekonomski najpovoljnija ponuda koja se odabire tako da se usporede valjane pristigle ponude i odabire ona s najvećim brojem bodova.

Budući da je sloboda izbora kriterija na naručitelju, Grad Pleternica je u ovom slučaju nabave odabrao sljedeće kriterije:

Tablica 1. Kriterij za odabir ponude

Redni broj	Kriterij	Postotak	Maksimalni broj bodova
1	Cijena ponude (CP)	70%	70
2	Rok isporuke (RI)	30%	30
		100%	100

Izvor: izrada autorice na temelju Dokumentacije o nabavi Grada Pleternice

Naručitelj u obzir uzima dva kriterija, cijenu i rok isporuke gdje je ekonomski najpovoljnija ponuda ona s najvećom ocjenom na temelju zbroja bodova oba kriterija.

Na temelju kriterija *cijene* ponuditelj može ostvariti maksimalno 70 bodova ako ponudi najnižu cijenu ponude s PDV-om. Za ostale ponude bodovna vrijednost izračunava se tako da se najniža ponuđena cijena podijeli s promatranom i pomnoži sa 70, koliki je relativni značaj cijene.

Na temelju kriterija roka isporuke moguće je ostvariti maksimalno 30 bodova i to ako je ponuđena ponuda s najkraćim rokom isporuke, ostalim ponuditeljima bodovi se dodjeljuju na sljedeći princip:

Tablica 2. Bodovanje kriterija roka isporuke

Rok isporuke (kalendarski dani) od dana potpisa ugovora	Broj bodova
30	0
29-20	5
19-10	10
9-4	20
3 i manje	30

Izvor: izrada autorice na temelju Dokumentacije o nabavi Grada Pleternice

Kriteriji se ocjenjuju zasebno te je ukupno moguće ostvariti 100 bodova. Ponuda koja bude najbliža maksimalnom zbroju predstavlja ekonomski najpovoljniju ponudu.

5.2.6. Jamstva

Naručitelj potražuje dostavu dva jamstva:

- Jamstvo za ozbiljnost ponude – mora biti dostavljeno u roku za dostavu ponude na iznos od 6.000,00 kn. Njime se naručitelj osigurava od ponuditeljevog odustajanja od ponude u roku njezine valjanosti, nedostavljanja ažurnih popratnih dokumenata sukladno članku 263. Zakona o javnoj nabavi (NN 120/16), neprihvatanja ispravka računске greške, odbijanja potpisivanja ugovora o javnoj nabavi, ne dostavljanja jamstva za uredno ispunjenje ugovora. Ponude koje budu dostavljene bez jamstva smatraju se nepravilnima.
- Jamstva za uredno ispunjenje ugovora - odabrani ponuditelj odnosno ugovaratelj dostavlja nakon potpisa ugovora o javnoj nabavi i to u iznosu od 10% vrijednosti ugovora o javnoj nabavi bez PDV-a i bez posebnog poreza na motorna vozila.

Ponuditelj ima mogućnost jamstvo izvršiti kao novčani polog uplatom na poslovni račun naručitelja. U tom slučaju za ozbiljnost ponude obvezan je u ponudi priložiti dokaz o uplaćenom novčanom pologu.

Ponuditelji trebaju dostaviti ponude elektroničkim putem najkasnije do 24. kolovoza 2020. godine do 08:00 sati nakon čega će naručitelj obaviti javno otvaranje ponuda u svome sjedištu.

5.3. Zapisnik o javnom otvaranju ponuda

Javno otvaranje ponuda promatrane nabave započelo je 24. kolovoza 2020. godine u 8:00 sati. U zapisniku su navedeni podatci o Gradu Pleternici kao naručitelju te kako se radi o otvorenom postupku javne nabave kombi vozila uz odgovornu osobu Antoniju Jozić, tadašnju gradonačelnicu Pleternice. Ovlašteni predstavnici naručitelja, Daniel Stipić i Kristina Jurić putem EOJN RH preuzimaju ukupno dvije dostavljene ponude od Servis i prodaja Radić d.o.o. i Zubak grupa d.o.o..

Javno otvaranje ponuda završeno je 24. kolovoza 2020. godine u 8:05 sati uz napomenu kako se Zapisnik daje na uvid, provjeru sadržaja i potpis ovlaštenim predstavnicima naručitelja.

5.4. Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda

Sukladno odredbi članka 290. Zakona o javnoj nabavi (NN, 120/16) naručitelj, Grad Pleternica, nakon javnog otvaranja ponuda provodi postupak pregleda i ocjene pristiglih ponuda.

Kao što je već navedeno pozivu su se odazvala dva gospodarska subjekta:

- Servis i prodaja Radić d.o.o., Osječka 239, 35000 Slavonski Brod, OIB: 97714772509
- Zubak grupa d.o.o., Zagrebačka 117, 10410 Velika Gorica, OIB: 39135989747

Oba ponuditelja su jamstvo za ozbiljnost ponude ispunila uplatom novčanog pologa u iznosu 6.000,00 kuna na račun Grada Pleternice.

U Zapisniku je dan analitički prikaz traženih kriterija za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta, odsutnost obveznih i ostalih osnova za isključenje ponuditelja, ispunjenje ostalih kriterija iz Dokumentacije o ponudi i pregled dostavljenih dokumenata što su oba ponuditelja ispunila u potpunosti.

Nadalje, ponude se analiziraju vezano za ispunjenje zahtjeva u pogledu opisa predmeta nabave i tehničkih specifikacija navedenih u dokumentaciji o nabavi.

11.3. Analiza ponuda vezano za ispunjenje zahtjeva u pogledu opisa predmeta nabave i tehničkih specifikacija, te ispunjenje ostalih uvjeta iz Dokumentacije o nabavi:

Naziv ponuditelja prema redoslijedu zaprimanja ponuda	Redni broj ponude	Rok valjanosti ponude ne smije biti kraći od 60 dana od dana otvaranja ponuda	Jezik i pismo ponude sukladno DON	Valuta ponude u HRK	Ponudbeni list kreiran od strane EOJN – ispunjen u cijelosti sa svim traženim podacima	Ponuda u okviru procijenjene vrijednosti nabave	Troškovnik popunjen sukladno DON	odbija se / ne odbija se	Obrazloženje odbijanja
Servis i prodaja Radić d.o.o.	1.	60 dana od isteka roka za dostavu ponuda	+	+	+	+	+	Ne odbija se	Nije primjenjivo

Slika 1. Analiza ponude Servis i prodaja Radić d.o.o.
Izvor: EOJN RH

Zubak grupa d.o.o.	2.	60 dana od isteka roka za dostavu ponuda	+	+	+	NE	+	Odbija se	Ponuda ponuditelja odbija se kao neprihvatljiva ponuda u smislu članka 295. stavak 1. ZJN2016, odnosno vezano uz članak 3. stavak 1. točka 13. Zakona o javnoj nabavi, ponuda imenovanog ponuditelja odbija se jer cijena ponude u iznosu od 225.529,21 kuna bez PDV-a prelazi planirana, odnosno osigurana novčana sredstva naručitelja za nabavu, te naručitelj nema niti će imati navedena sredstva osigurana.
--------------------	----	--	---	---	---	----	---	-----------	---

Stranica 7 od 13

Slika 2. Analiza ponude Zubak grupa d.o.o.
Izvor: EOJN RH

Kao što je navedeno u tablici ponuda subjekta Zubak grupa d.o.o. odbija se zbog cijene od 225.529,21 kn bez PDV-a što prelazi procijenjenu vrijednost nabave naručitelja koja iznosi 216.000,00 kn bez PDV-a. Sukladno tome preostaje jedna ponuda za ocjenu prema unaprijed određenim kriterijima, a to su cijena ponude i rok isporuke.

U poglavlju 5.2.5. Kriterij za odabir ponude, objašnjena je relativna vrijednost cijene i roka isporuke i način ostvarivanja bodova. Budući da je ponuda Servis i prodaja Radić d.o.o. jedina preostala sa svojom cijenom od 215.000,00 kn bez PDV-a predstavlja najnižu ponuđenu u postupku nabave i ostvaruje maksimalnih 70 bodova po ovome kriteriju. Na osnovi kriterija roka isporuke ponuditelj također ostvaruje maksimalnih 30 bodova s naznačenim rokom isporuke od 1 dana od dana potpisa ugovora.

S ostvarenim maksimalnim brojem bodova Servis i prodaja Radić d.o.o. predstavlja najboljeg ponuditelja u postupku javne nabave kombi vozila te Grad Pleternica s navedenim subjektom namjerava sklopiti Ugovor o javnoj nabavi.

5.5. Odluka o odabiru

Gradonačelnica Grada Pleternice donosi odluku o odabiru ponuditelja kao posljednji korak procesa javne nabave.

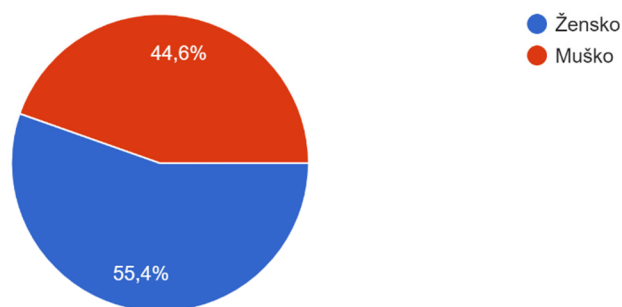
Navedeno je kako je po kriteriju ekonomski najpovoljnije ponude odabran Servis i prodaja Radić d.o.o. s cijenom ponude od 215.000,00 kuna bez PDV-a, odnosno sveukupnom cijenom ponude od 265.883,53 kune s PDV-om uz ispunjavanje svih uvjeta iz Dokumentacije o nabavi.

6. Opis istraživanja i rezultati istraživanja

Kao što je ranije spomenuto javna tijela služe građanima u zadovoljenju njihovih potreba, stoga će u okviru ovog poglavlja biti dani rezultati provedenog online istraživanja o njihovim stavovima i zadovoljstvu javnom nabavom.

Istraživanje je provedeno u razdoblju od 11. lipnja 2021. do 21. lipnja 2021. putem Google obrasca. U istraživanju je sudjelovalo 204 ispitanika koji su samostalno izrazili volju za sudjelovanjem.

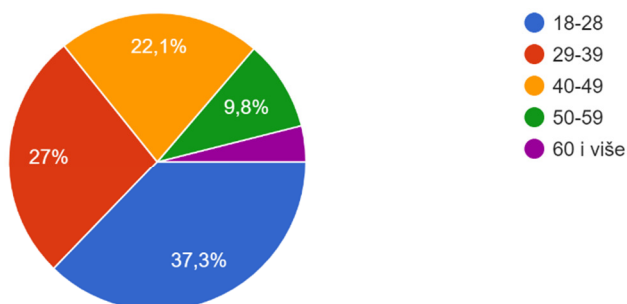
Prva tri pitanja bila su sociodemografskog karaktera.

Grafikon 1. Spol ispitanika

Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

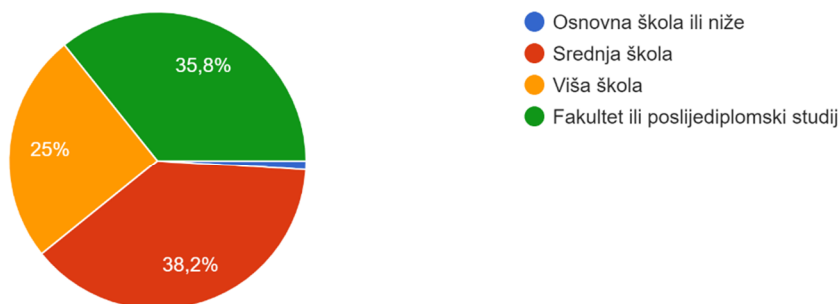
Ispitanici su pretežno ženskog spola 55,4% dok je ispitanika muškog spola 44,6%.

Grafikon 2. Dob ispitanika

Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

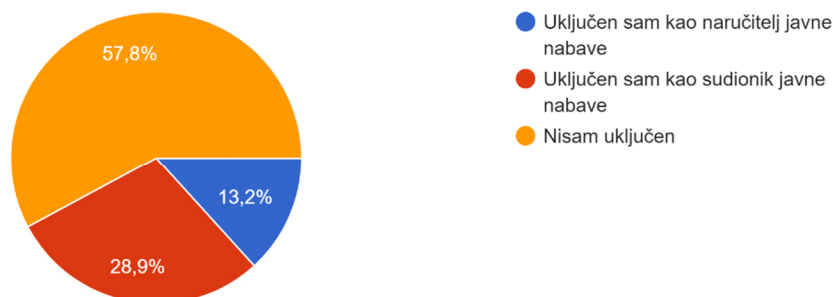
Većina ispitanika, točnije 37,3%, u dobi je od 18 do 28 godina, zatim ih slijedi 27% posto ispitanika u dobi od 29 do 39 godina, 22,1% posto je onih u dobi od 40 do 49 godina, zatim je 9,8% onih od 50-59 godina i najmanje je ispitanika koji imaju 60 godina i više odnosno 3,9%. Treće pitanje odnosilo se na stupanj obrazovanja ispitanika.

Grafikon 3. Stupanj obrazovanja ispitanika
Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

Najvećem broju ispitanika najviši je stupanj obrazovanja srednja škola točnije 38,2%, nešto manje je onih sa završenim fakultetom ili poslijediplomskim studijem odnosno 35,8%, 25% je onih sa završenom višom školom te je najmanje onih za završenom osnovnom školom ili niže tj. 1%.

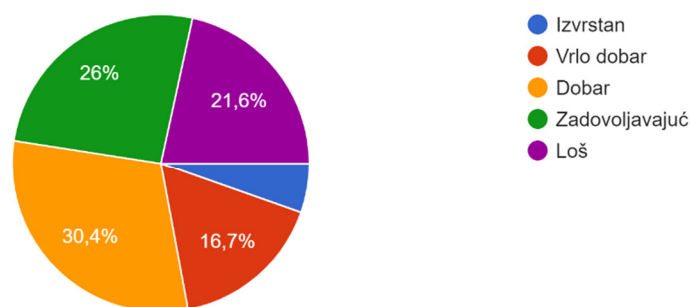
Nakon pitanja o osobnim karakteristikama ispitanika, u istraživanju je uslijedilo jedanaest pitanja usmjerenih na promatrani problem, odnosno javnu nabavu. Četvrto pitanje bilo je usmjereno otkrivanju jesu li ispitanici aktivno uključeni u postupke javne nabave.

Grafikon 4. Uključenost sudionika u postupke javne nabave
Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

Više od polovine ispitanika, njih 57,8% izjavilo je kako nisu na nikakav način uključeni u postupke javne nabave. Među preostalim ispitanicima 28,9% je onih koji su uključeni kao sudionici te je 13,2% onih koji su uključeni kao naručitelji javne nabave.

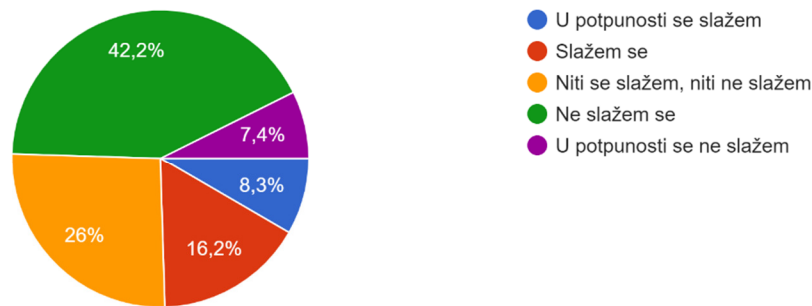
U idućem pitanju ispitanicima je dana posljednja objavljena vrijednost javne nabave bez PDV-a od 16,46% u ukupnom BDP-u RH te je pitanje usmjereno na njihovo mišljenje o toj vrijednosti.

Grafikon 5. Mišljenje ispitanika o vrijednosti javne nabave
Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

Najveći broj ispitanika izrazio je srednju razinu zadovoljstva, odnosno 30,4% ispitanika smatra dani postotak dobrim, 26% je onih koji ga smatraju zadovoljavajućim, zatim 21,6% ispitanika smatra da se radi o lošoj vrijednosti te 16,7% vrijednost ocjenjuje kao vrlo dobro. Najmanje je onih koji vrijednost javne nabave smatraju izvrsnom, odnosno 5,4% ispitanika.

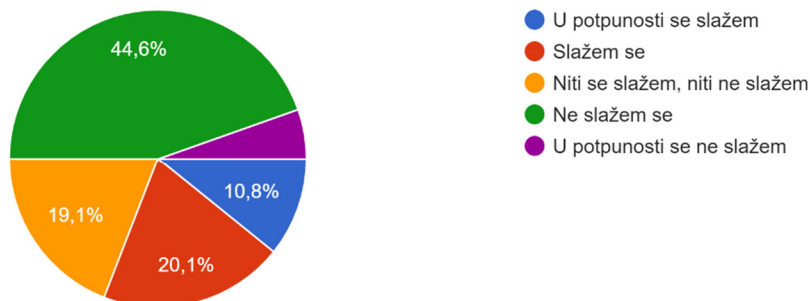
Ispitanici su upitani smatraju li da je najpovoljniji ponuditelj zapravo i najkompetentniji u postupcima javne nabave.

Grafikon 6. Mišljenje ispitanika o tome je li najpovoljniji ponuditelj ujedno i najkompetentniji

Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

Veliki broj ispitanika, njih 42,2% ne slaže se da je najpovoljniji ponuditelj ujedno i najkompetentniji u postupcima javne nabave, 26% ispitanika niti se slaže, niti se ne slaže s navedenom tvrdnjom, zatim slijedi 16,2% onih koji se slažu s tvrdnjom. U krajnosti je 8,3% ispitanika koji se u potpunosti slažu te 7,4% koji se u potpunosti ne slažu s tvrdnjom.

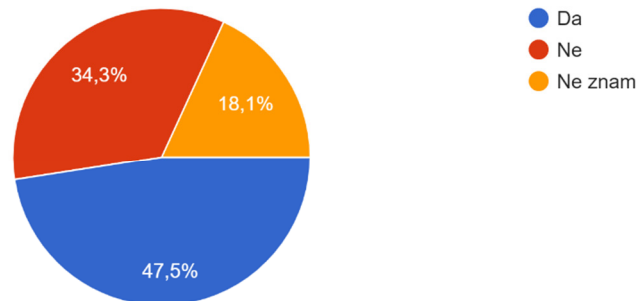

Grafikon 7. Mišljenje ispitanika o tome imaju li svi sudionici bezuvjetno jednak tretman u postupcima javne nabave

Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

Na pitanje slažete li se s tvrdnjom da svi sudionici imaju bezuvjetno jednak tretman u postupcima javne nabave najveći broj ispitanika odgovorio je da se ne slaže odnosno njih 44,6%, a 20,1% ispitanika se slaže s tvrdnjom te je 19,1% onih koji niti se slažu niti se ne slažu. Ponovno je najmanji postotak onih koji imaju krajnje odgovore. Tako se 10,8% ispitanika u potpunosti slaže dok se 5,4% ispitanika u potpunosti ne slaže.

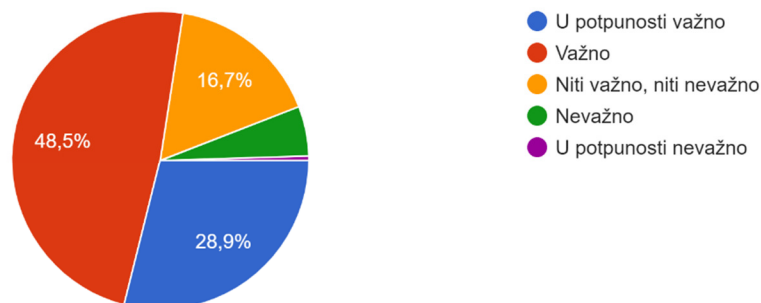
Sljedećim pitanjem ispitanici su priupitani jesu li uvidjeli pomak u učinkovitosti javne nabave Republike Hrvatske njenim članstvom u Europskoj Uniji.

Grafikon 8. Mišljenje o pomaku u učinkovitosti javne nabave članstvom Hrvatske u Europskoj Uniji

Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

Pomak u učinkovitosti javne nabave s članstvom u Europskoj Uniji uvidjelo je 47,5% ispitanika, dok je 34,3% odgovorilo da nisu, a 18,1% ispitanika odgovorilo kako ne znaju.

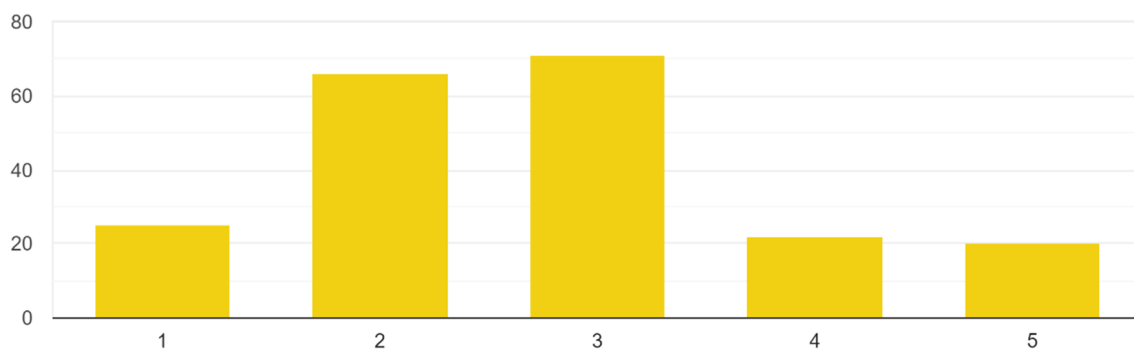

Grafikon 9. Mišljenje ispitanika o važnosti održive javne nabave

Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

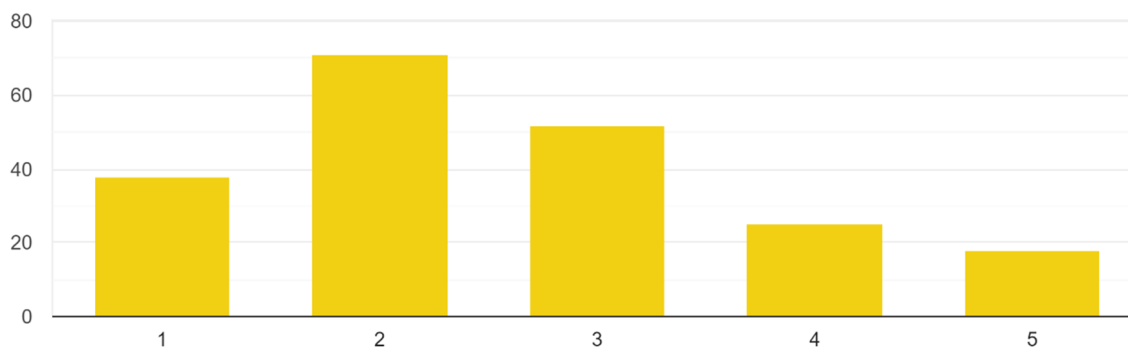
Gotovo polovina ispitanika, njih 48,5% smatra važnim usmjeravanje javne nabave prema održivoj javnoj nabavi, njih 28,9% odgovorilo je kako je to u potpunosti važno, zatim je 16,7% ispitanika odgovorilo kako je promatrani problem niti važan, niti nevažan; nevažnim smatra 5,4% ispitanika dok samo jedan ispitanik odnosno 0,5% smatra u potpunosti nevažnim.

U iduća tri pitanja ispitanici su pomoću Likertove skale od pet stupnjeva izrazili svoje slaganje odnosno ne slaganje s postavljenim pitanjima.

Grafikon 9. Mjera u kojoj ispitanici smatraju javnu nabavu transparentnom
 Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

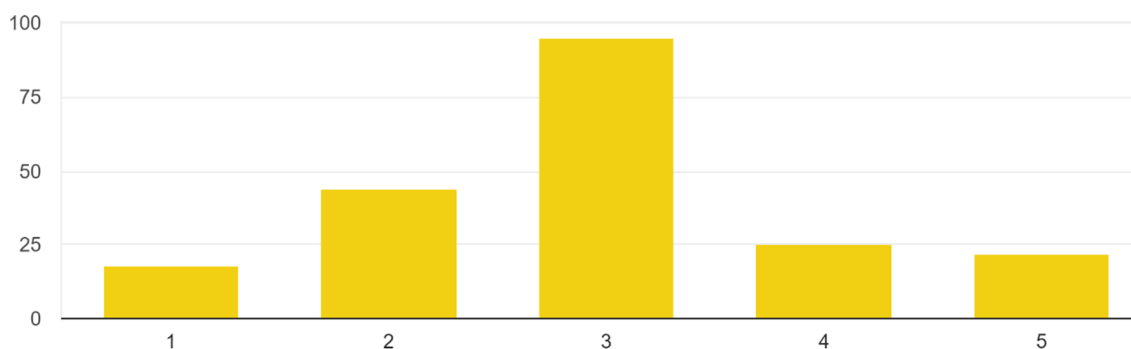
Na promatranom grafikonu broj jedan označava *u potpunosti ne smatram*, dok je broj pet jednak tvrdnji *u potpunosti smatram*. Najveći broj ispitanika odgovorio je trećim stupnjem slaganja, odnosno njih 34,8%, zatim drugim stupnjem 32,4%, 12,3% ispitanika odgovorilo je prvim stupnjem, 10,8% ispitanika četvrtim stupnjem i najmanji broj ispitanika 9,8% odgovorilo je potpuno pozitivno odnosno petim stupnjem.

Grafikon 10. Mjera u kojoj ispitanici smatraju učinkovitim sustav za sprječavanje sukoba interesa i korupcije u postupcima javne nabave

Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

Na promatranom grafikonu broj jedan označava *u potpunosti ne smatram*, dok je broj pet jednak tvrdnji *u potpunosti smatram*. Najveći postotak ispitanika, točnije 34,8% na skali je odabralo drugu vrijednost, zatim 25,5% ispitanika broj tri, 18,6% ispitanika odgovorilo je brojem jedan odnosno u potpunosti ne smatraju sustav učinkovitim, nadalje 12,3% ispitanika odgovorilo je brojem četiri dok je najmanji postotak ispitanika izjavio da u potpunosti smatraju odnosno njih 8,8%.

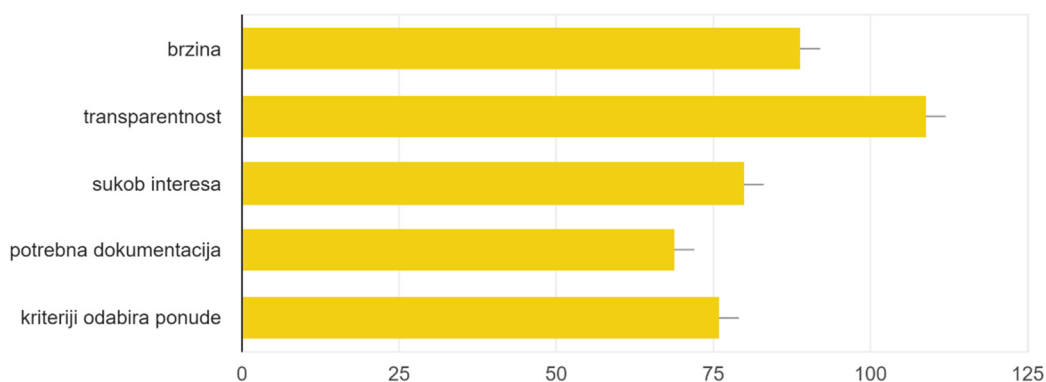

Grafikon 11. Mjera u kojoj su ispitanici općenito zadovoljni sa sustavom provođenja javne nabave

Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

Na promatranom grafikonu broj jedan označava *u potpunosti nezadovoljan*, dok je značenje broja pet *u potpunosti zadovoljan*. 46,6% ispitanika odabralo je srednju vrijednost na skali, zatim slijedi 21,6% ispitanika koji su odabrali vrijednost broj dva, nakon njih 12,3% ispitanika koji su se izjasnili četvrtom vrijednošću, zatim 10,8% koji su dali ocjenu 5 i najmanje je onih koji su dali ocjenu jedan, odnosno njih 8,8%.

Na posljertku se željelo saznati u kojem području ispitanici misle da javna nabava ima najviše prostora za napredak odnosno kojem području javne nabave daju najveće kritike. Izuzetno u ovom pitanju, ispitanici su mogli ponuditi više odgovora.

Grafikon 13. Područje na kojemu javna nabava ima najveću mogućnost napretka
Izvor: izrada autorice nakon provedenog online istraživanja

Čak je 204 ispitanika ankete ukupno dalo 423 odgovora u promatranom pitanju što je prosječno 2,07 odgovora po ispitaniku. Ispitanici su dali najviše 109 odgovora za transparentnost, zatim 89 za brzinu provedbe, 80 odgovora za sukob interesa, 69 odgovora za potrebnu dokumentaciju te 76 odgovora za kriterije odabira ponude kao područje na kojemu javna nabava ima najveću mogućnost napretka.

7. Rasprava

Cilj istraživanja bila je provjera stavova građana o postupcima provedbe javne nabave u Republici Hrvatskoj. Istraživanje polazi od pretpostavke kako su ispitanici upoznati s osnovama javne nabave te kako se njihovi odgovori mogu smatrati vrijednima. Zbog kompleksnosti zakona i podzakonskih akata na temelju kojih se provodi javna nabava istraživanje nije ulazilo u dublje sfere provedbe već je osvijetlilo nekoliko glavnih točaka možebitnih za razumijevanje velike većine građana.

Činjenica kako su u istraživanju sudjelovali i naručitelji (13,2 %) i sudionici (28,9%) javne nabave uz preostalih 57,8% ispitanika koji nisu na nikakav način uključeni u postupke javne nabave pogoduje tome da odgovori ni u jednom pitanju nisu otišli u krajnosti. Smatra se da je svaka strana pri odgovorima zastupala svoje interese što u nekoj mjeri umanjuje objektivnost stvarnog stanja.

Istraživanjem se prikazuje većinsko neslaganje u vezi tvrdnje da je najpovoljniji ponuditelj ujedno i najkompetentniji. Analogno tome pri nabavi proizvoda, usluga ili radova javna tijela ne smiju se voditi isključivo kriterijem najniže cijene pri izboru ponude već trebaju uključiti i ostale kriterije kao što su kvaliteta prema društvenim i okolišnim značajkama. Dobivenu tezu potvrđuje i članak 284. Zakona o javnoj nabavi (NN, 120/16) koji zabranjuje isključivo cijenu ili trošak kao jedine kriterije za odabir ponude. Kao što je ranije rečeno njihov relativni ponder smije biti najviše 90%. Sukladno iskazu gotovo polovine ispitanika o važnosti održive javne nabave, kriterij brige o okolišu jedan je od nužnih kriterija na koji se treba staviti naglasak prilikom odabira najidealnije ponude.

U okviru odredbi Zakona o javnoj nabavi nekoliko puta je naglasak stavljen na nužnost osiguranja jednakih uvjeta svim gospodarskim subjektima i zabranu diskriminacije. Ispitani uzorak građana u najvećoj mjeri se ne slaže s poštivanjem navedenog. Postojanje različitih uvjeta za ponuditelje sprječava slobodnu tržišnu utakmicu koja je temeljno polazište zdravih poslovnih odnosa.

Kritika je dana i na području sukoba interesa i korupcije gdje su odgovori većine ispitanika prevagnuli na stranu nevjerovanja u učinkovitost sustava sa suzbijanje navedenih radnji. Time je uzorak ispitanika potvrdio tvrdnje proučavanih literatura za izradu ovoga rada o javnoj nabavi kao području sklonom koruptivnih radnji. Kako bi se pozitivno utjecalo na stavove treba raditi na djelotvornom rješavanju slučajeva prožetim kriminalnim radnjama iz prošlosti te povećati transparentnost podataka o javnoj nabavi za područje čega su ispitanici rekli da niti imaju niti nemaju povjerenja. Iako postoji mogućnost pristupa Elektroničkom oglasniku javne nabave (EOJN) od strane bilo koga, građani vrlo vjerojatno nisu upoznati s time što je rezultat osrednjim odgovorima o transparentnosti.

Prema mišljenju ispitanika javna nabava Republike Hrvatske poboljšanje treba ostvariti u sljedećim područjima (poredano prema broju odgovora u anketi):

- transparentnost,
- brzina provedbe,
- sukob interesa,
- kriteriji odabira ponude,
- potrebna dokumentacija.

Smisljena je pretpostavka kako je članstvo u Europskoj Uniji donijelo pozitivan pomak u vidu cijelog gospodarstva Republike Hrvatske, a samim time i na području javne nabave o čijem se usklađivanju s europskim zakonima i provedbenim propisima govorilo u poglavlju 4.11. ovoga rada. Istaknuta pretpostavka potvrđena je ovim istraživanjem sa 47,5% ispitanika koji su izjavili kako su uvidjeli pozitivni pomak u učinkovitosti javne nabave članstvom u Europskoj Uniji.

8. Zaključak

Provedbom postupaka javne nabave na vjerodostojan način, sukladno odredbama Zakona o javnoj nabavi, javna tijela ostvaruju primarni cilj *postizanje najbolje vrijednosti za novac*. Uz ispunjenje primarnog cilja, učinkovita javna nabava služi i zadovoljenju niza sekundarnih ciljeva kao što su sprječavanje korupcije, zaštita okoliša, zapošljavanje i ostali ciljevi koji osiguravaju disperziju pozitivnih učinaka na cjelokupnu zajednicu.

Grad Pleternica, kao obveznik provedbe postupka javne nabave poštuje sve Zakone i podzakonske akte kojim je uređena javna nabava što je vidljivo na primjeru kupnje kombi vozila putem otvorenog postupka. Na primjeru je vidljivo i strogo pridržavanje Dokumentacije o javnoj nabavi gdje je ponuditelj isključen iz postupka uslijed ne pridržavanja kriterija postavljenih od strane naručitelja.

Neophodno je usmjerenje javne nabave ka zadovoljenju potreba i ostvarenju najveće moguće razine zadovoljstva građana. Uzorak od 204 građana Republike Hrvatske dao je određenu razinu kritike javnoj nabavi naročito u području transparentnosti i sukoba interesa, no ipak uz vidljiv napredak u učinkovitosti od učlanjenja Republike Hrvatske u Europsku Uniju.

U konačnici valja zaključiti kako je javna nabava važan segment suvremenih gospodarstva zbog širokog djelokruga koji obuhvaća, širenju učinaka na gotovo sve sfere zajednice i značajne vrijednosti proračunskih sredstava koji se troše na nabavu proizvoda, usluga i radova za njene ugovore.

Literatura

1. Elektronički oglasnik javne nabave (2021). Dostupno na: <https://eojn.nn.hr/Oglasnik/> [pristupljeno: 12. lipnja 2021.]
2. Etički kodeks državnih službenika NN 40/2011, Zagreb: Narodne novine
3. Ferišak V., (2000). Elementi managementa nabave, Vlastita naklada, Zagreb
4. Ferišak, V., (2002). Nabava politika-strategija-organizacija-menagement, Vlastito izdanje, Zagreb
5. Ivanušec, D., Jukić, Z., Loboja, A., Marinović, I., Markanović, D., Pandžić, Z., Raguž, G., Vuić, Z., (2008). Osnove novog sustava javne nabave, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb
6. Ljubanović, B. & Britvić-Vetma, B., (2011). Hrvatsko pravo javne nabave–usklađenost s pravom EU. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, 48(2), 407-417.
7. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2021). Mini vodič za poslovnu zajednicu – Javna nabava. Dostupno na: <https://www.mingo.hr/public/Poduzetnistvo/93-vodic-javna-nabava-lowresfinalweb.pdf> [pristupljeno: 5. lipnja 2021.]
8. McCrudden, C. (2007.), Legal aspects of sustainable public procurement. Marrakech Task Force on Sustainable Public Procurement. Dostupno na: http://eea.eionet.europa.eu/Public/irc/envirowindows/scp_procurement/library. [pristupljeno: 30. svibnja 2021.]
9. Uprava za politiku javne nabave (2017). Smjernice br. 2 Kriteriji za odabir ekonomski najpovoljnije ponude verzija 1.0. Dostupno na: http://www.javnanabava.hr/userdocsimages/Smjernice_01-ENP.pdf [pristupljeno: 10. lipnja 2021.]
10. Portal javne nabave (2017.), Može li javni naručitelj donijeti odluku o odabiru bez da ima osigurana sredstva. Dostupno na: <http://www.javnanabava.hr/default.aspx?id=6138> [pristupljeno: 16. lipnja 2021.]
11. Portal javne nabave (2019). Statističko izvješće o javnoj nabavi u Republici Hrvatskoj za 2019. godinu. Dostupno na: http://www.javnanabava.hr/userdocsimages/Statisticko_izvjesce_JN-2019%20-%20NOVO-converted.pdf [pristupljeno 27. svibnja 2021.]

12. Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave NN 65/2017, Zagreb: Narodne Novine

13. Zakon o javnoj nabavi NN 120/2016, Zagreb: Narodne novine

14. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi NN 33/2001, Zagreb: Narodne novine

Popis slika

Slika 1. Analiza ponude Servis i prodaja Radić d.o.o.	26
Slika 2. Analiza ponude Zubak grupa d.o.o.	26

Popis grafikona

Grafikon 1. Spol ispitanika.....	28
Grafikon 2. Dob ispitanika	28
Grafikon 3. Stupanj obrazovanja ispitanika	29
Grafikon 4. Uključenost sudionika u postupke javne nabave	29
Grafikon 5. Mišljenje ispitanika o vrijednosti javne nabave.....	30
Grafikon 6. Mišljenje ispitanika o tome je li najpovoljniji ponuditelj ujedno i najkompetentniji	31
Grafikon 7. Mišljenje ispitanika o tome imaju li svi sudionici bezuvjetno jednak tretman u postupcima javne nabave	31
Grafikon 8. Mišljenje o pomaku u učinkovitosti javne nabave članstvom Hrvatske u Europskoj Uniji	32
Grafikon 9. Mišljenje ispitanika o važnosti održive javne nabave.....	32
Grafikon 11. Mjera u kojoj ispitanici smatraju učinkovitim sustav za sprječavanje sukoba interesa i korupcije u postupcima javne nabave	34
Grafikon 12. Mjera u kojoj su ispitanici općenito zadovoljni sa sustavom provođenja javne nabave.....	34

Popis tablica

Tablica 1. Kriterij za odabir ponude.....	23
Tablica 2. Bodovanje kriterija roka isporuke	23